

Adevărul Literar și Artistic

FONDATORI: AL. V. BELUIMAN 1886—1897
CONST. MILLE 1897—1920

FONDAT în 1893

Poezii

de Victor Eftimiu

Sanatorlum, în Switzera

Hermína terni onălează
Pe munți. În suflete e cald.
Ghețarii albi, omurgul verde,
Pe vărfuri, blocuri de smarald.

Și seara urcă nevăzută
Din fundul lacurilor tari...
Zăpezi albastre luminează
În visul nopții, pe ghețari.

Și noaptea doarmă liniștită
Și n-o trezește un ecou...
Ghețarii albi, în auroră
Sânt galbeni ca un aur nou.

Ca niște clopote de aur
Răsună lung, răsună greu
Și cântă imnurile vieții
În ochii tristului bolnav...

Și pe când clopotele vieții
Vibrează 'n sufletul sonor,
Fecioarele cu mâini de ceră
Se roagă palide, — și mor!

Agonie

Obrații pall se pierd în asurarea
Potopului de păr roșcat, ce cade
Pe umeri slabi, ca valul pe cascade
Pe-un piept pătânat, în care disperarea

Sa'nchis și 'n spasm nebun se sbate, roade...
E 'n asfințit. Cât ține depărtarea
Un val de sânge ars înecă zarea
Ca 'n ziua răsărită de noroade.

E-ați de trist un cânt în fațtul sărit
Și-ați de ușor și vine-a plângel
...Ea cânt' acum, dulce ca glasul mării

În ochii ei nostalgici se răstrânge —
Preludiu vag și dulce-al înopțării —
Un psalm târziu — e ziua ce se stânge!

O fată-a murit...

Doi cai în alb — și patru roate
Văzuți la casa 'nvecinată:
O fată a murit, — și-alături
Pe gânduri, coase altă fată...

E toamnă iar — și amintirea
O poartă iar în vremi trecute,
Cu vise, cântece și jocuri
Atât de repede pierdute...

Trecut-au ani și ani cu ele
Și acelaș toamnă ne 'ndurăvă
Veni să-i spună iar crâmpete
Din viața-i moartă, 'ngropată,

Din viața ei închis' acolo
În zidurile reci și mute
Cu-acelaș ac în mâna-i slabă
Cu-acelaș dor de vremi trecute.

...Doi cai în alb și patru roate
Văzuți la casa 'nvecinată
O fată a murit — și-alături
Pe gânduri, coase altă fată.

Și poate că trăia-i frunte
Visează la fecioara moartă
Or la nevoile de mâine,
Năndăruși, vor bate 'n poartă...

Ar vrea să plângă, dar i-e frică...
Trec umbre, palide 'n odaie...
În cimitir, fecioara moartă
Visează 'n cântecul de ploaie.

Și tata singură se 'ntreabă
De n'ar fi fost mai bine, poate
Să fie ea sub pânza albă,
S'o ducă cele patru roate.

Victor Eftimiu

DIN „GROZA”

Desen de Dragoș

„Oameni buni, an iarnă bordeiul mi-arsese,
„Și pe un ger cumplit,
„Nevasta-mi, cu pruncii, pe câmp rămăsese;
„N'aveam nici de hrană, nici țol de 'nvelit,
„Și nici o putere!. Eram prăpădit!

„Nu așteptam alta din mila cerească
„De cât a muri,
„Când, creștinul ăsta, Domnu 'l odihnească
„Pe-un cal alb ca iarna, în deal se ivi,
„Și aproape de mine calul își opri.
„Nu plângă, îmi zise, n'ai grije, române,

„Fă piept bărbătesc!
„Na, să-ți cumperi haine, și casă, și pâne
„Și de-atunci copii îl tot pomenesc!
„Oameni buni, de-atuncea în tihnă trăesc!”

V. Alecsandri

Lenuța Mălăescu

— Tot din viața lui Nicodim —

de V. Demetrius

Ușor, ca pimeni altul, se mângâia Nicodim de orice fel de pagubă, o uita și reîntra neaturburat în viața proprie lui: de visare, cântec și beție, de fericită nepăsare. Intelesese, din clipa în care Corina îl lăsase singur pe malul Erateșului, mai plouat decât era ea udă, că nu-l mai lu-bește, că s'a rupt de el cu ură; că nu avea cum și unde s'o îm-paca, că și dacă ar avea unde, tot n'ar izbuti. Și de îndată ne-găsimdu-se de fel vinovat că nu s'arise în apă după ea, aducân-du-și aminte sburdălnicia ei, prețuită până eri, lipsirea ei de temere, față de bărbatu-său, căpitanul, fu singur că sbornica lui dragă nu este în toate mințile!

De cum ajunsese la ideea că e nebună, se învioră. Dragă-lășiile Corinei, trumusețea ei, revenite din când în când în a-mintire, Nicodim le înlătura, vesel, triumfător.

Printre cei cari aflaseră legăturile de dragoste ale lui Pe-tre cu căpitanesea, era și sergentul major Mălăescu. Protector al orșenilor în cazarmă, deși Nicodim nu era din compania sa, îl știa bine pe cântăreț și-l iubia. Majorul era cel mai vrăstnic dintre gradele inferioare. Se reangaja me-reu. Avea să moară, poate, cu sebia la brâu. Om de cincizeci de ani, abia părea de patruzeci. Militarul îmbătrânose mai greu decât civilul. O bună dovadă că scularea de dimineață și exer-citiile corporale, în aer liber, întăresc sănătatea, îndepărtează uzura.

Mălăescu avea casă grea: nevastă, mamă și soră de în-tră-tău. Nicodim îi făcuse odată hatârul să vină acasă la el, cu viața. Și, de atunci, pentru că Petre se tot aplecă și își a-runcease ochii spre soră-să, rostind grațiozități din cântecele lui sentimentale, majorul legănase o idee.

Când aflase Mălăescu că nevasta căpitanului Geru trăește cu caporalul Nicodim, cerul speranțelor sale se înroșea crân-čen și leagănul scumpelui lui idol se rupse.

Soră-sa, domnișoara Elena Mălăescu, terminase școala de învățătoare; fusese numită tocmai în județul Fălciu; încercase să stea acolo, la țară, și nu putuse răbda singurătatea satului. Frate-său o primise la el, socotind că o fată cu carte și fru-moasă ca ea, știind să coasă rochi și abiturii, are să găsească

iesne un soț, în Galați. Și Nicodim i se păruse majorului cel mai potrivit cumnat și plăcea și lui!

Îl întrebă pe Nicodim de unde și cine este și pricepu-se din răspunsurile lui, că e un băiat de oras, cu un pic de stare, deștept, are multe ușuri deschise. Cântărețul îi spusese că e gaze-tar și Mălăescu văzuse câteva poezii în Vechii Galați.

Printre rubeđenie, majorul află că nevastă căpitanului Geru nu mai vine pe la Nicodim, și iar începu să sperie. Îl ținu calea cântărețului și-l pofti acasă. Nicodim primi să vină.

— I-a plăcut soră-mi grozav cum l-a cântat! făcu cu o-cherul Mălăescu. Meru întrebă de dumneata și mă roagă să te aduc.

Lui Petre, se întâmplase să-i pleacă domnișoara Mălăescu, să i se pară frumoasă, Mitlică, amedă la față și rotundă, cu ochi mici dar scilpitori și tăiași în mișcă, Elena nu era urâtă. Lui Petre îi plăcuse, mai ales pentru că se sâmbăse prețuit. Elena, când îl cântase, își mărișe ochii, sorbindu-i și se trăsese la față.

Când majorul îi pomeni de ea, Nicodim o și văzu, ca în seara plăcută amintirii lui. Păgubașul nu se tîmăduise pe se-mne de tot, de pierderea Corinei. Nu cugeta la ea, dar îi lipse.

Primi îndată și, în seara aceleiași zile, veni acasă la major.

Mama, nevasta, sora lui Mălăescu, știau ca fel de caporal e „domnul Nicodim”. Știau că se joacă de-a armata; că nici nu doarme la cazarmă; că nici nu făcuse instrucție; că are o-dae mobilată în oras; că primește bani din venitul averei sale; că însuși domnul comandant îl ocroteste. Toate acestea le spu-sese de mai multe ori majorul între ai săi și-l arătase so-re-să, față cu carte, câteva numere ale „Vechilor Galați”, cu poezii de Petre Nicodim.

Elegant cum era el la statură și la vestimenta, căci se îm-brăcase pe bani săi, — Petre o emoționă pe fostă învățătoare, sărutându-i mâna și privindu-o înfoc.

Martor al acestei deosebite purtări, majorul nu mai avu nici pic de îndoaială, că Petre s'a desăbărit de căpitanesea și, că se prea poate, — cine știe? — adică de ce nu? — s'au mai vă-zut de astăzi — că la urmă Elena merită așa băiat, mai de-grabă ea, decât alta.

Ca un vechiu prieten vorbi Nicodim cu majorul, privi în ju-rul, ospătat, și totuși ai casei se simțiră apropiați de omul străin. Elena, visătoare, cu un bochet întreg de trandafiri, cu bobo-cel și cu ghimpul lor în suflet, lua parte la petrecerea, de pom-pă pentru ea, cu ochii învâpășiți, vibrând la fiecare aleasă aruncată ei de cântăreț, pe cântă cânta. Bunica fetei credea și ea în mărităci nepoate, pentru că vedea că și frate-său, soțost

om fără perche de aerios, credea. Majorul era vesel, visător, că încep să se împănească visurile lui.

Bănd și cântând, Nicodim era fericit, ca mai totdeauna când era ascultat cu respect și cu dragoste. Numai ei nu știa, care este noima bucuriei și iubirii din jurul său. Abia la sfârșitul petrecerii se rostiră câteva cuvinte, de care avea să-și amu-tească a doua zi și să le cântărească.

Petre se gătia să plece din casa majorului; își fusese ră-mas bun dela muma și dela nevasta majorului, Mălăescu, a-ducându-l lângă Elena, grăi tare:

— Ei! să vedem acum vă despărțiți de cu foc! Că așa pica-zău! că sunteți ursii unul pentru altul!

Deși cherchelii, Petre rămăsese cățva strămtorat, dar nu se băgase de seamă. Apoi se plecase și-i sărutase mâna fetei, ca și la venire.

A doua zi, răsărindu-i în minte vorbele majorului, fiicău-l se întrebă ce însemnează! Și pricepu că Mălăescu doria să-l însoare cu soră-sa. Răse cu hohote, ca un om, care nu se gâ-n-dise nici odată la căsătorie; dar începu să cugete cu temel, căci era măguli!

Da, el ar putea să se însoare! Cu o fată cu zestre. Bani, venitul nevastă, cu ceiașă avea și el, și mai cu seamă cu cea-șă avea să-i rămână depe urma lui moș Nastase, ar fi de-a-juns unei gospodării mitlice și dragălaşe. Nevasta avea să-l adore. Se înțelege că n'avea decât s'o ia, decât dacă îi va iubi nebușeste, adică atăta în cât să fie în stare să-l urmeze pre-tutindeni. Iar sora majorului, cu adevărat că ar fi umblat cu ei și prin cărciumele sumbre din port. Cu vremea, ar fi fă-cut-o să priceapă adevărata viață de boem și cântăreț. Dar E-lena asta poate că nu avea zestre de loc. Păcâți! El însă, dacă se întorcea la București, cum milităria era pe sfârșite, cu ifosul pe care îl dobândise acum, era în stare să se facă nu corector, ci de-a dreptul gazetar! Și-atunci, — câtă influență! Putea să stăruiască, și reușea de sigur! s'o numească pe fată institu-toare, în Capitală! Instituțoare! Cu leafă sigură, deci! Mai bun lucru, decât o casă, care se părăduștea, nu se vinde. Mai bun decât cu pământ, care nu rodește regulat. Mai bun decât un are-n-daș cusurgiu, buclucă! Nu spusese unchiul Nastase, că nu ră-mănea alta de făcut, decât să vândă livada, pentru că pomii îm-bătrâniseră? Și... da!... o idee minunată! Avea să-i facă rost Lenuței, dacă se întâmpla să se încuce ei s'o la de nevastă, directoarea unei școli primare! Să aibă ei casă gratis în Bucu-rești, oasă mare! Și, pentru un gazetar însemnat, poeț de mâna întâia, se potrivea, — și așa avea să fie! — o școală din centru, cea din strada Clementei!

Citii copănușe în carnea II-a.